

BĒRNU LABSAJŪTA UN LABKLĀJĪBA BALTIJAS VALSTĪS: KOPSAVILKUMS

PAR PROJEKTU

Latvijas Bērnu labklājības tīkls sadarbībā ar NVO partneriem *Ziburio Fondas* (*Lighthouse Foundation Lithuania*) no Lietuvas, *Lapse Huvikaitse Koda* (*Child Advocacy Chamber*) no Igaunijas un *Stiftelsen Fyrljuset* no Zviedrijas kopīgi īstenoja projektu "Bērnu labsajūta Baltijas valstīs". Projekts tika īstenots laikā no 2016. gada augusta līdz 2017. gada maijam. Projekta kopējais budžets ir 16 950 EUR, no kuriem 55% finansējuma piešķirusi Ziemeļvalstu Ministru padome Latvijā.

Kā galvenie projekta mērķi un sasniedzamie rezultāti tika izvirzīti: (1) izveidot un pilotēt bērnu labsajūtas indikatoru sistēmu, kas ļautu veikt regulāru, starptautiski salīdzināmu bērnu labsajūtas izvērtējumu Baltijas valstīs, (2) izveidot Baltijas līmeņa Bērnu labklājības platformu kas stiprinātu sadarbību un informācijas apmaiņu starp Baltijas valstīs strādājošām nevalstiskajām organizācijām un jomu ekspertiem, kas strādā bērniem un ar bērniem.

Nākotnē plānots turpināt darbu pie indikatoru pilnveidošanas un sadarbībā ar akadēmisko vidi un par bērnu labklājību atbildīgajām valsts institūcijām veikt padziļinātu bērnu labsajūtas izpēti, lai iegūtos rezultātus izmantotu rīcībpolitikā un atbalsta programmās bērnu labsajūtas uzlabošanā Latvijā, Lietuvā un Igaunijā.

PAR PĒTĪJUMU

Pētījuma mērķis bija izstrādāt bērnu labsajūtas indikatoru modeli, kurš ļautu īstenot regulārus salīdzinošus mērījumus par bērnu labsajūtu Baltijas valstīs. Savukārt šādu pētījumu rezultāti sniegtu iespēju veidot pierādījumos balstītu bērnu un ģimeņu atbalsta politiku.

Bērnu labsajūtas mērījumi, indikatori un monitoringi ir pasaulē plaši izmantota prakse bērnu attīstības vērtēšanai. Latvijā līdz šim akcents likts uz statistikas datu apkopošanu, bet mazāk analizēta bērnu subjektīvā labsajūta. Tādēļ šī pētījuma uzdevums bija veidot un pilotēt tādu indikatoru modeli, kurš iekļauj kā objektīvos (statistika), tā subjektīvos (bērnu pašnovērtējumi) rādītājus, un analizē to savstarpējās korelācijas. Sekojoši – tika veikta statistikas datu apkopošana, kā arī īstenoja bērnu vecumā no 10 līdz 17 gadiem kvantitatīva aptauja katrā valstī. Lai noskaidrotu, kādus ikdienas dzīves aspektus bērni aktualizē, kad runā par labsajūtu, pētījuma uzsākšanas fāzē tika īstenotas deviņas (trīs katrā valstī) fokusgrupu diskusijas. Tajās iegūtais saturs tika izmantots, lai izstrādātu kvantitatīvās aptaujas anketu, kā arī definētu sākotnējo indikatoru modeli.

Balstoties ārvalstu pieredzē un starptautisko organizāciju praksē, tika veikts apkopojums par dažādos mērījumos izmantotajiem statistikas rādītājiem (vairāk nekā 500 dažādi rādītāji) un bērnu subjektīvo pašnovērtējumu rādītājiem (vairāk nekā 100 dažādi rādītāji). Savukārt tie pēc tam adaptēti Baltijas valstu situācijai, identificējot rādītājus, kuri ir aktuālākie, ir pieejami par visām trim valstīm un ir metodoloģiski salīdzināmi.

Ērtākaī datu analīzei un izmantošanai visi indikatori tika grupēti piecās tematiskajās grupās – materiālā nodrošinātība, izglītība un skola, mājoklis un dzīves vide, ģimene un vienaudži, veselība un riska uzvedība. Katrā no tematiskajām grupām tika iekļauti konkrēto jomu raksturojoši statistikas dati un bērnu labsajūtu raksturojoši subjektīvie pašnovērtējumi no bērnu aptaujas. Kopējais objektīvo un subjektīvo indikatoru skaits modelī ir aptuveni 150.

Pētījums tika īstenots laika posmā no 2016. gada maija līdz 2017. gada maijam. Statistikas dati tika iegūti starptautiskās datu bāzēs (*Eurostat*, *World Health Organization*, *UNICEF*, *OECD*, *PISA*, *World Bank* u.c.), savukārt bērnu labsajūtas pašnovērtējumi – bērnu kvantitatīvā aptaujā, kurā kopumā aptaujāti 2 000 bērnu visās trīs Baltijas valstīs.

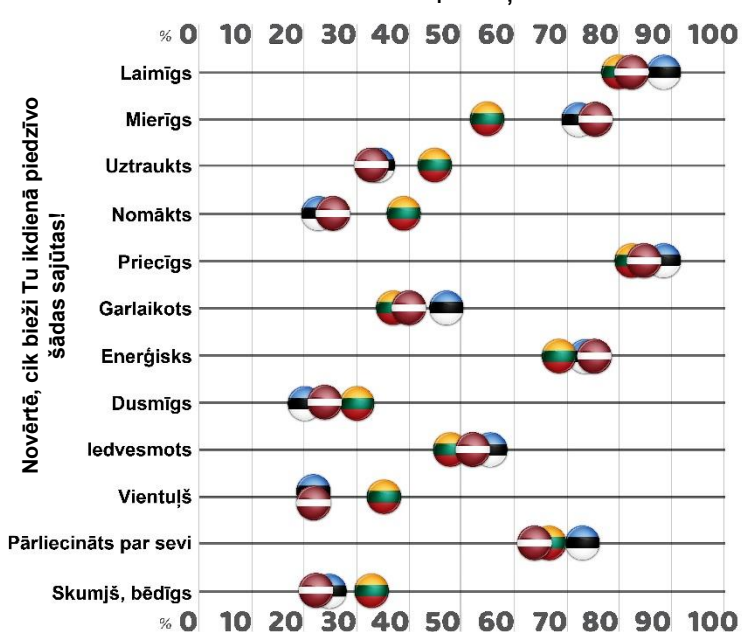
Pilns pētījuma rezultātu ziņojums būs pieejams šī gada jūnijā Latvijas Bērnu labklājības tīkla mājas lapā www.bernulabklajiba.lv.

GALVENIE SECINĀJUMI

Bērnu subjektīvo pašnovērtējumu dati liecina, ka vispozitīvāk bērni jūtas attiecībā uz ģimenes vidi, kā arī mājokļa un dzīves vidi, savukārt salīdzinoši zemāk vērtē savu skolu un ģimenes materiālo stāvokli. Lielākās atšķirības starp Baltijas valstīm novērojamas attiecībā uz ģimenes materiālo stāvokli un attiecībām ar vienaudžiem un draugiem. Tāpat novērojams, ka bērnu subjektīvā pašsajūta būtiski atšķiras katrā no valstīm. Bērni Lietuvā izteikti biežāk kā Latvijā un Igaunijā jūtas uztraukti, nomākti, dusmīgi, arī vientuļi. Savukārt Igaunijā biežāk kā Latvijā un Lietuvā bērni jūtas laimīgi, iedvesmoti, par sevi pārliecināti.

Lai gan subjektīvie labsajūtas pašnovērtējumi kopumā ir izteikti pozitīvi, ir vairāki bērnu ikdienas

dzīves aspekti, kuru statistikas rādītāji uzrāda būtiskas nepilnības (piemēram, veselība, mājsaimniecību materiālā nodrošinātība, skolas vide u.c.). Šāda objektīvo un subjektīvo rādītāju nesakrītība apliecina dažādu pētnieku jau iepriekš secināto – bērnu subjektīvā labsajūta ir relatīvs reālās situācijas rādītājs, jo bērnus raksturo augsta adaptācijas spēja konkrētiem dzīves un sadzīves apstākļiem. Tas lielā mērā izskaidro, kādēļ attīstības ziņā ļoti

nepietiek brīvā laika saviem vaļaspriekiem, 10% bērnu ģimenē bieži tiek ieplaukāti, bet 19% – bieži strīdas ar vecākiem. 14% zēnu un 38% meiteņu 15 gadu vecumā savu veselību vērtē kā sliktu. Šie dati liecina – lai gan nevar apgalvot, ka Latvijā bērniem ir nelabvēlīga dzīves un attīstības vide, salīdzinoši liels ir to bērnu īpatsvars (aptuveni katrs ceturtais), kuri ikdienā saskaras ar kādām negatīvām situācijām vai sajūtām.

Starptautu salīdzinājumi rāda, ka Lietuvā bērnu labsajūta ir būtiski zemāka kā Latvijā un Igaunijā (daudz biežāk bērni jūtas nomākti, uztraukti, dusmīgi, noguruši skolā, ar sliktām attiecībām ar skolas biedriem, biežāk strīdas ar vecākiem, biežāk jūtas apslimuši u.tml.), savukārt Igaunijā – vairākos aspektos būtiski labāka kā Latvijā un Lietuvā (biežāk jūtas laimīgi, patīk iet uz skolu, jūtas drošāki savā apkaimē, ir vairāk brīvā laika saviem vaļaspriekiem, ir labākas attiecības ar ģimenes locekļiem un vienaudžiem u.tml.).

atšķirīgās valstīs bērnu subjektīvās labsajūtas rādītāji bieži ir līdzīgi.

Lai gan kopējie labsajūtas dati ir izteikti pozitīvi, ir vairāki aspekti, kuros novērojami arī negatīvi rādītāji. 33% bērnu bieži jūtas uztraukti, 25% – nomākti, 40% – garlaikoti, 23% – dusmīgi, 23% – vientuļi, 22% – bēdīgi. 9% bērnu skolā saskaras ar vardarbību (15 gadīgo vidū – pat 18%), 53% skolā jūtas pārslogoti un noguruši, 58% novērtē, ka viņiem ir par daudz mājasdarbu, 24% 15 gadīgo skolā jūtas neiederīgi. 32% bērnu apgalvo, ka viņiem

Tai pat laikā – starpvalstu salīdzinājumi arī liecina, ka labāki sociāli ekonomiskie rādītāji ne vienmēr nodrošina arī labākus bērnu subjektīvās labsajūtas rādītājus. Lai gan Igaunijas tautas un ekonomiskās attīstības rādītāji ir daudz labāki kā Latvijai un Lietuvai, daudzi subjektīvās labsajūtas novērtējumi igauņu bērnu vidū neatšķiras no latviešu un lietuviešu bērniem. No otras puses, jau iepriekš minētie aspekti, kuros Igaunijas bērnu pašnovērtējumi ir izteikti pozitīvāki, liecina, ka Igaunijas izglītības un ģimeņu atbalsta politikā veiktās reformas ir devušas pozitīvus rezultātus pat īstermiņā.

Jāmin arī, ka statistikas datus novērojami rādītāji par ģimeņu materiālo nenodrošinātību ļoti maz korelē ar bērnu subjektīvo izjūtu par materiālo nodrošinātību. Tai pat laikā to noteikti nevar interpretēt kā pierādījumu, ka ģimeņu materiālajai nodrošinātībai nav ietekmes uz bērnu labsajūtu – lai arī subjektīvo labsajūtu materiālais nodrošinājums ietekmē nebūtiski, tomēr bērnu attīstības iespējas ilgtermiņā lielā mērā nosaka tieši ģimeņu materiālā labklājība.

Pētījuma dati arī norāda uz vairākiem aspektiem, kuros būtu nepieciešamība nodrošināt pierādījumos balstītu rīcībpolitiku. Visās trīs valstīs aktuāla ir nepilngadīgo bērnu emigrācijas problēma. Ik gadus katra no valstīm emigrācijas dēļ zaudē aptuveni 1%–2% no kopējā nepilngadīgo bērnu skaita (Latvijā tas nozīmē aptuveni 3 000 bērnu). Pēdējo sešu gadu laikā emigrējušo nepilngadīgo bērnu īpatsvars veido 21% no jaundzimušo skaita (piedzimuši aptuveni 122 000, emigrējuši – 26 000). Tai pat laikā dienaskārtībā biežāk ir jautājumi par dzimstības veicināšanu, nekā iedzīvotāju emigrācijas mazināšanu.

Cits aspekts, kurā vērojama rīcībpolitikas nesakrītība ar reālās situācijas datiem, vērojama attiecībā uz ģimeņu atbalsta politiku. No visiem Latvijā dzimušajiem bērniem tikai 58% dzimst laulībā un tikai 55% no visiem bērniem dzīvo kopā ar abiem vecākiem (tai skaitā 28% dzīvo viena vecāka mājsaimniecībā). Tai pat laikā rīcībpolitikā izteikti tiek akcentēta tradicionālā laulība kā bērnu pilnvērtīgas attīstības faktors. Lietuvā laulībā dzimst 72% bērnu, tai pat laikā bērniem ir izteikti negatīvāki labsajūtas rādītāji kā Latvijā. Savukārt Igaunijā tikai 42% bērnu dzimst laulībā, bet bērnu labklājības un labsajūtas rādītāji bieži ir izteikti augstāki kā Latvijā. Šie un vēl citi aspekti liek vērtēt, cik lielā mērā rīcībpolitika un politiskā dienaskārtība ir pierādījumos balstīta un risina tos jautājumus, kuri ietekmē bērnu labsajūtu ilgtermiņā.

Statistikas dati ļauj identificēt vairākus bērnu attīstības un labsajūtas aspektus, kurus var uzskatīt par izaicinājumiem rīcībpolitikā. Sabiedrības ilgtspējas aspektā būtiski izaicinājumi saistīti ar demogrāfiskās slodzes palielināšanos – lai gan bērnu un jauniešu īpatsvars sabiedrībā īstermiņā un arī vidējā termiņā būtiski nemainīsies, pieaugs gados veco iedzīvotāju īpatsvars, tādējādi radot būtisku slodzi sociālajam budžetam. Papildu apgrūtinājums šādām attīstības tendencēm ir jau iepriekš minētā emigrācijas problēma.

Mājsaimniecību materiālā nodrošinātība ir viens no faktoriem, kam ir ietekme kā uz dzimstības, tā emigrācijas procesiem. Dati liecina, ka Latvijā katrs piektais bērns dzīvo uz nabadzības sliekšņa, savukārt vairāk kā 1/3 mājsaimniecību "ar grūtībām savelk galus". Īpaši nelabvēlīgā situācijā ir vientuļo vecāku mājsaimniecības – vairāk kā pusei no tām ir grūtības "savilkt galus".

Skolas vidi Latvijā raksturo izteikti augsts to īpatsvars, kuri mācību iestādē jūtas pārslogoti un noguruši (53%), kuri skolā nejūtas iedēriģi (24%), kā arī to, kuri skolā piedzīvo fizisku vai emocionālu vardarbību (9%). Tas liek dienaskārtībā izvirzīt jautājumu ne tikai par mācību saturu, bet arī par skolas vidi un attiecībām starp skolēniem un skolotājiem, kā arī starp vienaudžiem.

Arī ģimenes un vienaudžu vide ir joma, kurā vairāki rādītāji liecina par būtiskiem trūkumiem. Latvijai ir viens no starptautiski zemākajiem rādītājiem ģimenes emocionālā atbalsta saņemšanā (vairāk kā katrs trešais bērns novērtē, ka nejūt ģimenes atbalstu). Katrs desmitais bērns ģimenē tiek ieplaukāts un katrs piektais – bieži strīdas ar vecākiem. Pie tam – katrs ceturtais bērns novērtē, ka viņam nav pietiekami draugu un paziņu, ar kuriem pavadīt kopīgi laiku. Šie dati tieši un netieši norāda uz nepieciešamību pievērst uzmanību, vai bērni tiek pilnvērtīgi aprūpēti, vai saņem nepieciešamo emocionālo atbalstu no ģimenes, vai netiek atstāti novārtā un vientuļībā.

Subjektīvo labsajūtas rādītāju aspektā kritiskākie vērtējumi novērojami veselības jomā. Latvijā starptautiski ir otrs augstākais rādītājs savas veselības negatīvā pašnovērtējuma īpatsvarā. Bez tam katrs otrais bērns novērtē, ka viņam nepietiek laika miegam un ir par maz laika saviem vaļaspriekiem. Statistika arī rāda, ka Latvijas bērniem

raksturīgs augsts smēķētāju īpatsvars un augsts traumatisms (traumas, pēc kurām jāapmeklē ārsts).

Būtiskas atšķirības bērnu labsajūtas datos iezīmējas dzīvesvietas aspektā – Rīgā dzīvojošie bērni biežāk kā laukos dzīvojošie apgalvo, ka ir noguruši un pārslogoti, ka viņiem ir par daudz mājasdarbu, ka vecāki viņus ieplaukā, ka bieži strīdas ar vecākiem, kamēr laukos bērni biežāk apgalvo, ka ir apmierināti ar savu skolu, ka savā apkārtnē jūtas droši, ka mājās jūtas labi. Atsevišķas atšķirības vērojamas arī bērnu vecuma aspektā – jo gados vecāki bērni, jo zemāki un kritiskāki ir bērnu vērtējumi par pētījumā iekļautajiem aspektiem (apmierinātība ar dzīvi kopumā, ar skolu, mājokli, draugu un ģimenes atbalstu, savu veselību).

Kopumā pētījuma dati kā aktuālākās jomas bērnu labsajūtas veicināšanā ļauj identificēt: skolas vide, attiecības ar vienaudžiem un vecākiem, veselība, materiālā mājāsainniecība nodrošinātība.

BŪTISKĀKIE BĒRNU LABSAJŪTAS UN LABKLĀJĪBAS RĀDĪTĀJI

Bērnu pašsajūta

- Bērnu subjektīvās labsajūtas vispārīgie novērtējumi visās valstīs ir aptuveni vienādi – vidējais apmierinātības ar dzīvi rādītājs 10 punktu skalā ir 7,7-7,9 punktu līmenī. Novērojams, ka pieaugot vecumam bērnu apmierinātība ar dzīvi samazinās, īpaši izteikti meiteņu vidū.
- Kā būtiskākās problēmas savā pilsētā vai pagastā bērni nosauc: personīgās problēmas, attiecības ar ģimeni, draugiem, skolasbiedriem; smēķēšanu; alkohola lietošanu.
- Bērnu pašvērtējumi par labsajūtu un piedzīvotām dažādām emocijām ikdienā rāda Lietuvas bērnu īpaši atšķirīgo situāciju – viņi daudz biežāk kā bērni Igaunijā un Latvijā jūtas vientuļi, dusmīgi, nomākti, skumīgi u.tml.
- Vislaimīgākie bērni ir Igaunijā (89% apgalvo, ka ir laimīgi bieži vai vienmēr), kamēr Lietuvā un Latvijā laimīgo bērnu īpatsvars ir vienāds (80%). Interesanti – neskatoties uz to, ka daudz biežāk izjūt dažādas negatīvas emocijas, Lietuvas bērni ir tik pat laimīgi kā Latvijā, kur šīs negatīvās ikdienas sajūtas ir retāk raksturīgas. Savukārt Igaunijas un Latvijas bērni savos ikdienas sajūtu pašnovērtējumos ir ļoti līdzīgi un statistiski būtiskas atšķirības iezīmējas tikai divos aspektos – laimīguma izjūtā, kā arī igauņu bērni izteikti biežāk norāda, ka jūtas garlaikoti.

	Igaunija	Latvija	Lietuva	Gads
Pašnovērtējums (10–17 g.v.)				
Cik apmierināts/-a Tu esi ar savu pašreizējo dzīvi kopumā? (Vidējais, 1–10)	7,9	7,8	7,7	2017
Cik bieži Tu ikdienā piedzīvo šādas situācijas un sajūtas? (Bieži+Vienmēr, %)				
Laimīgs	89	80	81	2017
Mierīgs	71	75	56	2017
Uztraukts	34	33	45	2017
Nomākts	24	25	39	2017
Priecīgs	89	85	82	2017
Garlaikots	47	40	36	2017
Enerģisks	73	75	69	2017
Dusmīgs	20	23	30	2017
Iedvesmots	56	52	49	2017
Vientuļš	23	23	35	2017
Pārliecināts par sevi	72	64	66	2017
Skumjš, bēdīgs	25	22	33	2017

Datu avoti: Bērnu labsajūtas pētījums Baltijas valstīs.

Materiālā labklājība

- Džini koeficienta (ienākumu vienlīdzība) rādītāji visās trīs valstīs ir salīdzinoši līdzīgi – Igaunijā un Latvijā 35, Lietuvā – 38.

- Tai pat laikā būtiski atšķiras mājsaimniecību ar bērniem materiālā stāvokļa pašnovērtējumi – ja Igaunijā tikai 14% šādu mājsaimniecību novērtē, ka tām ir "grūti savilkt galus", tad Lietuvā šis rādītājs ir 28%, bet Latvijā – 38%. Īpaši nelabvēlīgā situācijā ir vientuļo vecāku mājsaimniecības, kur šie rādītāji ir attiecīgi 26% Igaunijā, 44% Lietuvā un 56% Latvijā.
- Zem nabadzības sliekšņa dzīvojošo bērnu līdz 6 gadu vecumam rādītājs Igaunijā un Latvijā ir līdzīgs (aptuveni 20%), kamēr Lietuvā – nedaudz augstāks (24%). Savukārt vecuma grupā līdz 16 gadiem zem nabadzības sliekšņa Igaunijā dzīvo 19%, Latvijā 22%, bet Lietuvā – 28% bērnu.
- Lietuvā katrs desmitais bērns dzīvo bezdarbnieku mājsaimniecībā, kamēr Latvijā un Igaunijā šis rādītājs ir nedaudz zemāks – 7%.
- Neskatoties uz to, ka aptuveni 1/5–1/4 bērnu saskaras ar kādiem no materiālās nenodrošinātības apstākļiem, subjektīvie pašvērtējumi ir izteikti pozitīvi. Savas ģimenes materiālā stāvokļa pašnovērtējums ir izteikti pozitīvs – 8,1 Lietuvā, 7,6 Latvijā, 7,3 Igaunijā.
- Interesanti, ka Lietuvā, kur novērojami augstākie materiālās nenodrošinātības statistikas rādītāji, subjektīvie novērtējumi ir vispozitīvākie, savukārt Igaunijā, kur materiālās nenodrošinātības rādītāji ir zemākie, zemākais ir arī subjektīvais novērtējums.

	Igaunija	Latvija	Lietuva	Gads
Statistika				
Nacionālais kopienākums (NKI) uz vienu cilvēku (pēc pirktspējas paritātes, \$) ¹	28 390	24 840	27 770	2015
Džini koeficients ²	34,8	35,4	37,9	2015
Valsts parāds (% no IKP) ¹	0,6	59,4	43,7	2013
Nabadzības risks: Līdz 6 g.v. ²	20,1	19,9	23,5	2015
Nabadzības vai sociālās atstumtības risks: Līdz 6 g.v. ²	22,8	27,7	25,8	2015
Nabadzības risks: Līdz 16 g.v. ²	19,2	22,4	28,1	2015
Nabadzības vai sociālās atstumtības risks: Līdz 16 g.v. ²	21,8	30,3	31,5	2015
0-17 bērnu īpatsvars bezdarbnieku mājsaimniecībās, % ²	7,5	7,2	11,4	2015
Mājsaimniecības, kurām ir "grūti savilkt galus kopā": Viena persona ar nepilngadīgiem bērniem ²	26,0	55,6	44,4	2016
Mājsaimniecības, kurām ir "grūti savilkt galus kopā": Mājsaimniecības ar nepilngadīgiem bērniem ²	13,6	37,5	27,9	2016
Jauniešu bezdarba līmenis (15-24 g.v.) ²	5,5	6,7	5,5	2016
Pašnovērtējums (10–17 g.v.)				
Kā Tu novērtētu, cik pārtikusi ir Tava ģimene? (Vidējais, 1–10)	7,3	7,6	8,1	2017
<i>Cik bieži Tu ikdienā piedzīvo šādas situācijas un sajūtas? (Bieži+Vienmēr, %)</i>				
Mana ģimene man nodrošina visu nepieciešamo (pārtika, apģērbs, hobiji, skolas piederumi utt.)	96	94	95	2017
Man ir pietiekami liela kabatas nauda	82	71	81	2017

Datu avoti: ¹The World Bank; ²EUROSTAT; ³Bērnu labsajūtas pētījums Baltijas valstīs.

Izglītība un skola

- Izglītības rādītāji katrā no Baltijas valstīm ir atšķirīgi. Lietuvai raksturīgs zems skolu pametušo īpatsvars un augstāks skolotāju–skolēnu attiecības īpatsvars, tai pat laikā arī zemākie mācību sekmju vispārīgie rādītāji. Savukārt Igaunijā ar augstākie skolu pametušo rādītājiem, zemāku skolotāju–skolēnu attiecības īpatsvaru, ir augstākie skolēnu sekmīguma rādītāji. Latvijas rādītāji, savukārt, ir vidēji starp Lietuvu un Igauniju.
- Igaunijā zemu sekmju bērnu īpatsvars ir 5%, kamēr Lietuvā – 15%, bet Latvijā – 10%. Savukārt augstu sekmju bērnu īpatsvars Igaunijā ir 20%, kamēr Lietuvā – 9% un Latvijā – 8%.
- Latvijai raksturīgs izteikti zemāks to 15–gadīgo jauniešu īpatsvars, kuri plāno iegūt augstāko izglītību – ja Lietuvā tādu ir 54%, Igaunijā 43%, tad Latvijā tikai 25%.
- Lai gan subjektīvais pašnovērtējums par apmierinātību ar skolu ir salīdzinoši pozitīvs visās valstīs, tomēr aptauju dati arī liecina, ka Baltijas valstīs novērojami vieni no augstākajiem bērnu aizskaršanas un pazemošanas rādītājiem. Ar to saskaras 10% 15–

gadīgo bērnu Lietuvā un Igaunijā un 18% – Latvijā. Savukārt 11–gadīgo vidū šie rādītāji ir vēl augstāki.

- Vairāk kā puse bērnu novērtē, ka bieži vai vienmēr skolā jūtas pārslogoti un noguruši (Lietuvā – pat 65%), kā arī, ka ir pārāk daudz mājasdarbu.
- Kopumā novērojams, ka aptuveni 1/5–1/4 bērnu skolā saskaras ar kādām problēmām vai kopumā nejutās labi skolā.

	Igaunija	Latvija	Lietuva	Gads
Statistika				
Bērnu īpatsvars (<i>net enrolment</i>) pirmsskolas izglītībā ¹	88,0 (2012)	88,9	88,1	2014
Bērnu īpatsvars (<i>net enrolment</i>) pamatizglītībā ¹	95,4	96,4	97,9	2014
Bērnu īpatsvars (<i>net enrolment</i>) vidējā izglītībā ¹	94,4	94,3	96,4	2014
Skolu pametušo bērnu skaits pirmsskolas vecumā ¹	3 429	3 395	561	2014
Skolu pametušo bērnu īpatsvars pirmsskolas vecumā ¹	4,4	3,0	0,5	2014
Vidējās izglītības ieguve pēc pamatizglītības, % ¹	99,4	98,3	99,3	2013
Mācības priekšlaicīgi pārtraukušo īpatsvars (18-24 g.v.) ²	9,7	10,7	5,0	2016
NEETs īpatsvars (15-19 g.v.) ²	5,4	3,0	2,9	2015
Līdzdalība neformālajā izglītībā un apmācībās (15-19 g.v.), % ²	4,2	3,0 (2014)	9,2	2015
15-gadīgo īpatsvars, kuri plāno iegūt augstāko izglītību (pašnovērtējums) ³	42,8	24,7	53,6	2015
Skolēnu-skolotāju proporcija pamatizglītībā ⁴	11 (2013)	11	13	2014
Skolēnu-skolotāju proporcija vidējā izglītībā ⁴	8 (2013)	8	8	2014
Bērni ar zemām sekmēm visos priekšmetos (lasīšanā, matemātikā un dabaszinātnēs), % ⁵	4,7	10,5	15,3	2015
Bērni ar zemām sekmēm vismaz vienā priekšmetā (lasīšanā, matemātikā vai dabaszinātnēs), % ⁵	16,9	28,4	35,4	2015
Bērni ar labām sekmēm visos priekšmetos (lasīšanā, matemātikā un dabaszinātnēs), % ⁵	6,1	1,5	1,8	2015
Bērni ar labām sekmēm vismaz vienā priekšmetā (lasīšanā, matemātikā vai dabaszinātnēs), % ⁵	20,4	8,3	9,5	2015
Pašnovērtējums (10–17 g.v.)⁶				
Cik apmierināts/-a Tu esi ar savu skolu kopumā? (Vidējais, 1–10)	7,1	7,4	7,1	2017
<i>Cik bieži Tu ikdienā piedzīvo šādas situācijas un sajūtas? (Bieži+Vienmēr, %)</i>				
Skolā mani aizskar vai pazemo (grūsta, apsūkā, fiziski aizskar, sit/ieplaukā, draud, atņem manas mantas)	5	9	6	2017
Bieži aizskarto/pazemoto īpatsvars 15-gadīgo vidū ³	10	18	10	2015
Man patīk iet uz skolu	61	52	57	2017
Skolā jūtos pārslogots un noguris	55	53	65	2017
11-gadīgi zēni, kurus nomāc mācības ⁷	28	22	35	2014
11-gadīgas meitenes, kuras nomāc mācības ⁷	31	19	28	2014
15-gadīgi zēni, kurus nomāc mācības ⁷	45	33	50	2014
15-gadīgas meitenes, kuras nomāc mācības ⁷	59	44	58	2014
Man ir sliktas attiecības ar klases biedriem	7	11	17	2017
Skolotāji uzklausa manu viedokli un izturas pret mani ar cieņu	68	78	70	2017
Skolotāji ir pārāk bargi / netaisnīgi pret mani	17	12	21	2017
Ja man ir problēmas skolā, es zinu, pie kā griezties pēc palīdzības un padoma	74	66	69	2017
Skolā tiek uzdots pārāk daudz mājasdarbu	54	58	62	2017
Starpbrīžos mums ir iespēja iziet ārā, izkustēties (izskrieties, spēlēt spēles, pastaigāties u.tml.)	28	58	56	2017
Skolā man ir pietiekami daudz laika paēst pusdienas	82	73	79	2017
Skolā es jūtos neiederīgs (15 g.v.) ³	13	16	31	2015
Skolā es jūtos nevietā, neērti (15 g.v.) ³	17	24	34	2015

Datu avoti: ¹UNESCO Institute for Statistics; ²EUROSTAT; ³OECD/PISA; ⁴The World Bank; ⁵PISA 2015 Results; ⁶Bērnu labsajūtas pētījums Baltijas valstīs; ⁷World Health Organization.

Dzīvesvieta un vide

- Latvijā ir izteikti augsts to bērnu rādītājs, kuri dzīvo pārapdzīvotās telpās – kopumā 57% nepilngadīgo nav sava atsevišķa istaba vai arī dzīvo istabā kopā ar pieaugušajiem vai vairāk nekā vienu citu nepilngadīgo. Lietuvā un Igaunijā šis rādītājs ir attiecīgi 40% un 23%.
- Tāpat novērojams, ka Latvijā ir augstākie to bērnu rādītāji, kuri dzīvo nepilnvērtīgi labiekārtotos vai neremontētos mājokļos. Piemēram, 14% bērnu mājās nav nedz dušas, nedz vannas, 13% nav tualetes iekštelpās, savukārt 9% bērnu novērtē, ka viņu mājoklis ir pārāk tumšs.
- Kopējie subjektīvie vērtējumi gan ir izteikti pozitīvi – absolūtais vairākums bērnu ir apmierināti ar savu mājokli un dzīves vidi.
- Aptuveni 1/3 bērnu novērtē, ka viņiem nav pietiekami laika saviem vaļaspriekiem un brīvā laika aktivitātēm. Šis rādītājs lielā mērā sasaucas ar iepriekšējā nodaļā minētajiem rādītājiem par pārslodzi skolā un pārāk lielo mājasdarbu apjomu.

	Igaunija	Latvija	Lietuva	Gads
Statistika				
Interneta lietošanas vidējais laiks minūtēs darba dienās ārpus skolas (15 g.v.) ¹	163	147	137	2015
Interneta lietošanas vidējais laiks minūtēs brīvdienās ārpus skolas (15 g.v.) ¹	192	179	162	2015
Pārapdzīvotības rādītājs: Līdz 6 g.v. ²	21,2	50,8	35,7	2015
Pārapdzīvotības rādītājs: Līdz 18 g.v. ²	22,8	57,5	40,1	2015
Bērni (0-6 g.v.), kuri dzīvo mājokļos ar tekošu jumtu, mitrām sienām, grīdām vai pamatiem, vai sapuvušiem logu rāmjiem vai grīdām ²	11,8	23,7	15,3	2015
Bērni (0-18 g.v.), kuri dzīvo mājokļos ar tekošu jumtu, mitrām sienām, grīdām vai pamatiem, vai sapuvušiem logu rāmjiem vai grīdām ²	11,9	26,0	16,7	2015
Bērni (0-6 g.v.), kuri dzīvo mājokļos bez vannas vai dušas ²	3,9	11,0	9,2	2015
Bērni (0-18 g.v.), kuri dzīvo mājokļos bez vannas vai dušas ²	3,9	14,4	12,4	2015
Bērni (0-6 g.v.), kuri dzīvo mājokļos bez tualetes ²	2,6	10,6	9,4	2015
Bērni (0-18 g.v.), kuri dzīvo mājokļos bez tualetes ²	3,7	13,2	12,9	2015
Bērni (0-6 g.v.), kuri novērtē, ka viņu mājoklis ir pārāk tumšs ²	4,1	6,7	5,9	2015
Bērni (0-18 g.v.), kuri novērtē, ka viņu mājoklis ir pārāk tumšs ²	4,2	8,8	4,9	2015
Pašnovērtējums (10–17 g.v.)³				
Cik apmierināts/-a Tu esi ar savu dzīvesvietu un dzīves vidi (dzīvoklis, apkaime, kaimiņi)? (Vidējais, 1–10)	8,4	8,2	8,5	2017
<i>Cik bieži Tu ikdienā piedzīvo šādas situācijas un sajūtas? (Bieži+Vienmēr, %)</i>				
Es jūtos droši pilsētā/pagastā, kur dzīvoju	96	88	94	2017
Man ir pietiekami daudz brīvā laika maniem vaļaspriekiem, hobijiem	78	68	71	2017
Mājās man ir sava vieta, kur varu netraucēti mācīties	87	85	85	2017
Man patīk būt mājās	94	89	94	2017
Mājās es varu brīvi paust savus uzskatus un idejas	91	88	88	2017

Datu avoti: ¹OECD/PISA; ²EUROSTAT; ³Bērnu labsajūtas pētījums Baltijas valstīs.

Ģimene un vienaudži

- Mājsaimniecību ar bērniem īpatsvars ir aptuveni vienāds visās trīs Baltijas valstīs – aptuveni 30% mājsaimniecību dzīvo nepilngadīgi bērni. Nedaudz vairāk kā pusē šo mājsaimniecību ir 1 bērns, aptuveni 1/3 – 2 bērni, bet vairāk bērnu – aptuveni 10%.
- Latvijā starp pārējām valstīm ir augstākais vecāku ar zemāko izglītības līmeni īpatsvars – katram desmitajam bērnam vecākiem ir pamatzglītība vai zemāks izglītības līmenis. Vienlaikus Latvijā ir zemākais vecāku ar augstāko izglītību rādītājs – ja Igaunijā tas ir 56%, tad Latvijā 46%, bet Lietuvā – 50%.
- Igaunijā tikai 42% bērnu dzimst laulībā, Latvijā – 58%, bet Lietuvā – 72%. Un tikai aptuveni puse no bērniem dzīvo kopā ar abiem laulātiem vecākiem (Lietuvā – 66%). Latvijā 27% bērnu dzīvo viena vecāka mājsaimniecībā.

- Novērojams, ka Latvijā un Lietuvā biežāk nekā Igaunijā bērni tiek ieplaukāti, strīdas ar vecākiem, un retāk vecāki ņem vērā bērnu viedokli, un pavada laiku kopā. Ar šādām situācijām kopumā saskaras aptuveni katrs piektais bērns Latvijā un Lietuvā.
- Lietuvā un Latvijā ir salīdzinoši liels to bērnu īpatsvars, kuri novērtē, ka viņiem nav pietiekami draugu un paziņu, ar kuriem pavadīt laiku. Ja Igaunijā šādu bērnu ir tikai 18%, tad Latvijā 25% un Lietuvā 28%.
- Aptuveni katrs desmitais bērns Latvijā un katrs piektais Lietuvā atzīst, ka viņam ir sliktas attiecības ar saviem vienaudžiem (Igaunijā – tikai 7%).
- Starptautiskos salīdzinājumos novērojams, ka Latvijā ir viens no zemākajiem rādītājiem starp visām valstīm bērnu novērtējumos par to, vai viņi jūt ģimenes un vienaudžu atbalstu ikdienā.

	Igaunija	Latvija	Lietuva	Gads
Statistika				
Mājsaimniecību ar nepilngadīgiem bērniem īpatsvars ¹	29,8	31,4	31,2	2015
Nepilngadīgo (līdz 18 g.v.) bērnu vecāku izglītība: Pamatizglītība vai zemāk (ISCED līmenis 0-2) ¹	8,6	9,8	5,8	2015
Nepilngadīgo (līdz 18 g.v.) bērnu vecāku izglītība: Vidējā izglītība (ISCED līmenis 3-4) ¹	34,6	44,1	43,8	2015
Nepilngadīgo (līdz 18 g.v.) bērnu vecāku izglītība: Augstākā izglītība (ISCED līmenis 5-6) ¹	56,8	46,1	50,4	2015
Laulībā dzimušo īpatsvars ¹	42,0 (2012)	58,5	72,3	2015
Nepilngadīgo bērnu īpatsvars, kuri dzīvo ar laulātiem abiem vecākiem ¹	53,6	55,6	65,8	2015
Nepilngadīgo bērnu īpatsvars, kuri nedzīvo kopā ar vecākiem ¹	0,9	1,7	2,5	2015
Nepilngadīgo bērnu īpatsvars, kuri dzīvo ar vienu no vecākiem ¹	15,2	27,9	22,2	2015
Vidējais vecums, kad jaunieši uzsāk patstāvīgu dzīvi ¹	23,6	27,5	25,6	2015
Bērnu skaits ārpusģimenes aprūpē ²	2 554	7 281	9 220	2015
Bērnu īpatsvars ārpusģimenes aprūpē ²	1,0	2,0	1,7	2015
Bērnu skaits sociālās aprūpes institūcijās ²	1 068	1 429	3 275	2015
Adoptēto bērnu skaits (gadā) ²	93	267	190	2015
Bērnu skaits aizbildnībā ²	1 281	4 620	X	2015
Bērnu skaits audžuģimenēs ²	205	1 232	5 493	2015
Bērnu skaits sociālajās ģimenēs ²	X	X	452	2015
Pašnovērtējums (10–17 g.v.)³				
Cik apmierināts/-a Tu esi ar palīdzību un atbalstu, ko Tev sniedz ģimene (vecāki, vecvecāki, brāļi, māšas)? (Vidējais, 1–10)	8,7	8,7	8,7	2017
Cik apmierināts/-a Tu esi ar palīdzību un atbalstu, ko Tev sniedz draugi? (Vidējais, 1–10)	8,1	7,9	7,8	2017
<i>Cik bieži Tu ikdienā piedzīvo šādas situācijas un sajūtas? (Bieži+Vienmēr, %)</i>				
Ja man ir problēmas, vecāki man palīdz tās atrisināt	89	86	86	2017
Vecāki ņem vērā manu viedokli	90	83	85	2017
Mani vecāki ir pārāk stingri	12	19	15	2017
Mani vecāki ļauj man pašam/pašai pieņemt lēmumus	78	72	78	2017
Mani vecāki interesējas par to, kā pagāja mana diena	83	85	81	2017
Mēs ar vecākiem pavadām kopā laiku	71	69	68	2017
Ja esmu pieļāvis/pieļāvusi kādu kļūdu, mani vecāki mani ieplaukā, apsaukā, noniecina vai citādi soda	3	10	9	2017
Es strīdos ar vecākiem	13	19	24	2017
Man ir pietiekami daudz draugu un paziņu, ar kuriem pavadīt kopā laiku	82	75	72	2017
Man ir sliktas attiecības ar mana vecuma bērniem	7	12	18	2017
11-gadīgi zēni, kuri novērtē, ka saņem savas ģimenes atbalstu ⁴	73	68	Nav datu	2014
11-gadīgas meitenes, kuras novērtē, ka saņem savas ģimenes	80	72	Nav datu	2014

	Igaunija	Latvija	Lietuva	Gads
atbalstu ⁴				
15-gadīgi zēni, kuri novērtē, ka saņem savas ģimenes atbalstu ⁴	68	55	Nav datu	2014
15-gadīgas meitenes, kuras novērtē, ka saņem savas ģimenes atbalstu ⁴	68	54	Nav datu	2014
11-gadīgi zēni, kuri novērtē, ka saņem savu vienaudžu atbalstu ⁴	46	40	62	2014
11-gadīgas meitenes, kuras novērtē, ka saņem savu vienaudžu atbalstu ⁴	59	55	74	2014
15-gadīgi zēni, kuri novērtē, ka saņem savu vienaudžu atbalstu ⁴	52	42	53	2014
15-gadīgas meitenes, kuras novērtē, ka saņem savu vienaudžu atbalstu ⁴	71	51	67	2014

Datu avoti: ¹EUROSTAT; ²Central Statistical Bureau of Latvia/Estonia/Lithuania; ³Bērnu labsajūtas pētījums Baltijas valstīs; ⁴World Health Organization.

Veselība un riska uzvedība

- Veselība un riska uzvedība ir tās jomas, kurās Baltijas valstīm atsevišķos aspektos ir vieni no sliktākajiem rādītājiem starptautiskos salīdzinājumos, kas šo jomu ļauj iezīmēt kā vienu no būtiskākajām bērnu attīstības kontekstā.
- Trīs Baltijas valstīs ir tās, kurām ir viens no augstākajiem smēķējošo bērnu īpatsvars, augsts bērnu un jauniešu mirstības rādītājs (tai skaitā ceļu satiksmes negadījumos), augsts traumu gūšanas rādītājs u.c.
- Aptuveni katrs otrais zēns un 40% meiteņu Baltijas valstīs smēķēt sākuši pirms 13 gadu vecuma, un tas ir starptautiski augstākais rādītājs. 15–gadīgo vidū Igaunijā ir augstākais rādītājs tiem, kuri ir lietojuši marihuānu (29% zēnu, 19% meiteņu), un Latvijas rādītāji ir tikai nedaudz zemāki (attiecināmi – 23% un 19%).
- Lietuvā jauniešu un bērnu mirstības rādītāji ir starptautiski augstākie. Tāpat Latvijai un Lietuvai ir vieni no augstākajiem rādītājiem bērnu traumu gūšanā – aptuveni 60% zēnu un 55% meiteņu gada laikā vismaz reizi apmeklēja ārstus gūto traumu dēļ.
- Lai gan kopējie subjektīvie veselības pašnovērtējumi ir izteikti pozitīvi, Latvijai ir augstākais tādu bērnu rādītājs, kuri savu veselību vērtē kā sliktu vai drīzāk sliktu (vidēji 17% 11–gadīgo vidū un 25% – 15–gadīgo vidū, pie tam 15–gadīgo meiteņu vidū šis rādītājs ir izteikti augsts – 38%).
- Vairāk nekā puse bērnu apgalvo, ka bieži vai vienmēr jūtas noguruši, savukārt Latvijā izteikti zems ir to bērnu īpatsvars, kuri novērtē, ka viņiem ir pietiekami laika, lai izgulētos (52%).

	Igaunija	Latvija	Lietuva	Gads
Statistika				
Ķermeņa masas indekss (15-19 g.v.): Pazemināts svars ¹	13	8	11	2014
Ķermeņa masas indekss (15-19 g.v.): Palielināts svars un aptaukošanās ¹	20	18	8	2014
Dārzeņu un augļu patēriņš ik dienas (15-19 g.v.): Neviena porcija ¹	42	48	41	2014
Regulārie (katru dienu) smēķētāji (15-19 g.v.): Kopā ¹	9	10	7	2014
Regulārie (katru dienu) smēķētāji (15-19 g.v.): Sievietes ¹	14	13	10	2014
Regulārie (katru dienu) smēķētāji (15-19 g.v.): Vīrieši ¹	4	7	4	2014
15-gadīgi zēni, kuri sākuši smēķēt 13 gadu vecumā vai agrāk ²	49	47	53	2014
15-gadīgas meitenes, kuras sākušas smēķēt 13 gadu vecumā vai agrāk ²	40	41	39	2014
Alkohola lietošanas biežums (15-19 g.v.): Pēdējā gada laikā ne reizes ¹	10	7	10	2014
Alkohola lietošanas biežums (15-19 g.v.): Ne reizes, nekad ¹	32	43	47	2014
15-gadīgi zēni, kuri ir lietojuši marihuānu ²	29	23	19	2014
15-gadīgas meitenes, kuras ir lietojušas marihuānu ²	19	19	10	2014
Veselību veicinošas aerobas aktivitātes pēdējās nedēļas laikā (15-19 g.v.): Ne reizes ¹	25	13	18	2014
Zdaiņu mirstības rādītājs ³	2	7	3	2015

	Igaunija	Latvija	Lietuva	Gads
Bērnu līdz 5 gadu vecumam mirstības rādītājs ³	3	8	5	2015
Paredzamais dzīves ilgums piedzimstot: Vīrieši ¹	73	70	69	2015
Paredzamais dzīves ilgums piedzimstot: Sievietes ¹	82	80	80	2015
Jauniešu (15-17 g.v.) mirstības rādītājs uz vienu miljonu iedzīvotāju ⁴	56	58	88	2014
Bērnu (0-15 g.v.) mirstība ceļa negadījumos uz vienu miljonu iedzīvotāju ⁴	5	24	35	2014
Legāli aborti līdz 15 g.v. ¹	13	2	5	2015
Legāli aborti 15-19 g.v. ¹	431	242	314	2015
Imunizācijas rādītājs: DTP (difterija, garais klepus, stingumkrampji) ³	95	93	97	2015
11-gadīgi zēni, kuri pēdējā gada laikā vērsušies pie ārsta traumu dēļ ²	58	63	60	2014
11-gadīgas meitenes, kuras pēdējā gada laikā vērsušās pie ārsta traumu dēļ ²	50	54	54	2014
15-gadīgi zēni, kuri pēdējā gada laikā vērsušies pie ārsta traumu dēļ ²	54	62	54	2014
15-gadīgas meitenes, kuras pēdējā gada laikā vērsušās pie ārsta traumu dēļ ²	46	54	45	2014
11-gadīgi zēni, kuri lieto bezalkoholiskos dzērienus (<i>soft drinks</i>) katru dienu ²	9	7	16	2014
11-gadīgas meitenes, kuras lieto bezalkoholiskos dzērienus (<i>soft drinks</i>) katru dienu ²	6	5	9	2014
15-gadīgi zēni, kuri lieto bezalkoholiskos dzērienus (<i>soft drinks</i>) katru dienu ²	7	8	13	2014
15-gadīgas meitenes, kuras lieto bezalkoholiskos dzērienus (<i>soft drinks</i>) katru dienu ²	3	5	7	2014
11-gadīgi zēni, kuri tīra zobus biežāk kā reizi dienā ²	57	45	45	2014
11-gadīgas meitenes, kuras tīra zobus biežāk kā reizi dienā ²	72	58	57	2014
15-gadīgi zēni, kuri tīra zobus biežāk kā reizi dienā ²	55	40	42	2014
15-gadīgas meitenes, kuras tīra zobus biežāk kā reizi dienā ²	79	63	61	2014
Pašnovērtējums (10–17 g.v.)⁵				
Kā Tu novērtētu savu veselības stāvokli? (Vidējais, 1–10)	8,1	8,1	8,1	2017
11-gadīgi zēni, kuri savu veselību vērtē kā sliktu ²	9	16	7	2014
11-gadīgas meitenes, kuras savu veselību vērtē kā sliktu ²	9	18	6	2014
15-gadīgi zēni, kuri savu veselību vērtē kā sliktu ²	14	14	10	2014
15-gadīgas meitenes, kuras savu veselību vērtē kā sliktu ²	20	38	25	2014
<i>Cik bieži Tu ikdienā piedzīvo šādas situācijas un sajūtas? (Bieži+Vienmēr, %)</i>				
Esmu apmierināts/-a ar savu izskatu	77	71	70	2017
Es jūtos noguris/nogurusi	55	60	66	2017
Es regulāri nodarbojos ar fiziskām aktivitātēm ārpus skolas	63	64	44	2017
Es ēdu siltu ēdienu vismaz reizi dienā	96	91	94	2017
Es pietiekami labi izguļos	68	52	58	2017
Es jūtos saslimis, nevesels, slims	14	16	21	2017

Datu avoti: ¹EUROSTAT; ²World Health Organization; ³UNICEF; ⁴European Commission; ⁵Bērnu labsajūtas pētījums Baltijas valstīs.

Baltijas valstu sociāli demogrāfisks raksturojums

- ANO Attīstības programmas Tautas attīstības indekss (*Human Development Index*) iezīmē trīs Baltijas valstu attīstības kopējās tendences – trīs valstu kontekstā Igaunijai tas ir visaugstākais (30. vieta pasaulē), bet Latvijai – viszemākais (44. vieta pasaulē), Lietuvai – vidējs starp Igauniju un Latviju (37. vieta). Visām trim valstīm gan novērojams šī indeksa neliels kāpums pēdējo trīs gadu laikā.
- Kopējais dzimstības koeficients Latvijai un Lietuvai ir vienāds (1,70), savukārt Igaunijai – zemāks (1,58). Novērojams arī, ka vidējais sieviešu vecums, dzimstot pirmajam bērnam, arvien palielinās – visās valstīs tas šobrīd ir 26 gadi.

- Nepilngadīgo bērnu īpatsvars sabiedrībā kopumā visās valstīs ir vienāds un sastāda 1/5. Tai pat laikā novērojams, ka Lietuvā īpatsvars samazinās, bet Igaunijā un Latvijā – nedaudz pieaug. Ilgtermiņa demogrāfiskās prognozes gan liecina, ka bērnu un jauniešu īpatsvars būtiski nemainīsies, jo samazināsies ne tikai jauniešu skaits, bet arī kopējais iedzīvotāju skaits.
- Tai pat laikā būtiski, ka palielinās demogrāfiskās slodzes līmenis, palielinoties gados vecāku cilvēku īpatsvaram sabiedrībā kopumā. Šobrīd visās trīs valstīs virs 65 gadu vecuma esošo iedzīvotāju īpatsvars ir identisks nepilngadīgo bērnu īpatsvaram (20%), bet tas pieaug straujāk nekā bērnu īpatsvars (pēdējo četru gadu laikā par 1%).
- Dati par nepilngadīgo bērnu emigrāciju liecina, ka Igaunija 2015. gadā emigrācijas dēļ zaudēja aptuveni 1,5 tūkstošus bērnu, Latvija – 3,2 tūkstošus, Lietuva – 6,7 tūkstošus. Tas nozīmē, ka ik gadu katra valsts emigrācijas dēļ zaudē ne mazāk kā 1% no nepilngadīgajiem bērniem. Pēdējo gadu laikā šie rādītāji gan samazinās, tomēr joprojām ir izteikti augsti.

	Igaunija	Latvija	Lietuva	Gads
Tautas attīstības indekss: Indekss (UNDP) ¹	0,865	0,830	0,848	2015
Tautas attīstības indekss: Vieta rangā (UNDP) ¹	30	44	37	2015
Patstāvīgo iedzīvotāju skaits ²	1 315 944	1 968 957	2 888 558	2016
Dzimumstības rādītājs, kopējais (dzimušo skaits uz vienu sievieti) ²	1,58	1,70	1,70	2015
Sievietes vidējais vecums, piedzimstot pirmajam bērnam ²	26,5	26,0	26,6	2015
Dzīvi dzimušie ²	13 907	21 979	31 475	2015
0-18 gadīgo skaits ²	258 835	369 085	551 610	2016
0-18 gadīgo īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā ²	20	19	19	2016
65+ gadīgo īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā ²	19	20	19	2016
0-18 gadīgo emigrācija, skaits ²	1 471	3 210	6 777	2015
0-18 gadīgo emigrācija, īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā ²	0,6	0,9	1,2	2015

Datu avoti: ¹UNDP; ²EUROSTAT.

PAR MUMS

Latvijas Bērnu Labklājības tīkls ir 2014. gada 11. novembrī nodibināta sabiedriska organizācija, kuras galvenais mērķis ir veicināt bērnu labklājību un labsajūtu Latvijā, tai skaitā bērnu interešu aizstāvību un līdzdalību.

Tīkls apvieno nevalstiskās organizācijas un fiziskas personas, kas darbojas izglītības, veselības, sociālajā un/vai bērnu interešu aizstāvības jomās, tostarp tādas Latvijā zināmas organizācijas kā nodibinājums “Centrs Dardedze”, biedrība “EAPN-Latvia”, nodibinājums “Latvijas Bērnu fonds”, biedrība “Latvijas Lauku Ģimenes ārstu asociācija”, biedrība “Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija”, nodibinājums “Ronald McDonald House Charities Latvija”, biedrība “Glābiet bērnus”, Izglītības Iniciatīvu centrs, Latvijas Vecāku kustība, Latvijas Audžuģimeņu biedrība u.c.

Tīkls par savu galveno uzdevumu uzskata dialoga uzturēšanu ar politikas veidotājiem un sabiedrību, lai veicinātu uz bērnu vajadzībām centrētu, starpdisciplināru izpratni no pieeju.

Adrese: Zemitāna laukums 5, Rīga, LV-1006

Kontaktiem: info@bernulabklajiba.lv

Vairāk par mums: www.bernulabklajiba.lv